राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं

इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री किशोर सिलवाल
राजस्व सदस्य श्री जीवनकुमार घिमिरे
लेखा सदस्य श्री डम्बर बहादुर कार्की

फैसला

२०७५ सालको मुद्दा नं. ०७५-RB-००९३

निर्णय नं. ९८

मुद्दाः- सुन चोरी पैठारी ।

बंगलादेश स्थाई बसोबास (घर) भई हाल कारागार कार्यालय जगन्नाथदेवल त्रिपुरेश्वर काठमाण्डौ अन्तर्गत भद्रबन्दी गृहमा थुनामा रहेका बंगलादेशी नागरिक राहदानी नं. **AE4052096** वाहक **MD Khalilur Rahman**.................................१	पुनरावेदक

विरुद्ध

महानगरीय प्रहरी विमानस्थल सुरक्षा कार्यालय प्र.ना.म.नी. गोविन्दप्रसाद निरौला समेतको प्रतिवेदनले नेपाल सरकार..१	प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने पदाधिकारीः- प्रमुख भन्सार प्रशासक योगेन्द्र गौचन।
शुरु निर्णय मितिः- २०७३/०१/३०
शुरु निर्णय गर्ने कार्यालयः- श्री त्रिभुवन विमानस्थल भन्सार कार्यालय, काठमाण्डौ ।

यसमा त्रिभुवन विमानस्थल भन्सार कार्यालयका प्रमुख भन्सार प्रशासक योगेन्द्र गौचनले मिति २०७३।१।३० मा गर्नुभएको निर्णय उपर भन्सार ऐन, २०६४ को दफा ६२ तथा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) बमोजिम प्रतिवादीको पुनरावेदन दर्ता भई सुनुवाईको लागी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य यस प्रकार छः-

<u>मुद्दाको तथ्य</u>

१. राहदानी नं. **AE 4052096** बाहक **MD KHALILUR RAHMAN** ले मलद्वारमा **SUISSE 100g 999.9** लेखिएको सुनको टुक्रा थान ३ र **100g FINE GOLD 999.9 Switzerland** लेखिएको सुनको टुक्रा थान एक गरी जम्मा सुनको टुक्रा थान ४(चार) ले हुन आउने तौल ४००(चारसय) ग्राम सुनको मूल्य रु.१९,०३,६००।— बराबरको सुन वरामद भएको भन्ने समेत व्यहोराको मिति २०७२/११/०८ को वरामदी मुचुल्का ।

२. मिति २०७२/११/७ गतेका दिन अन्दाजी २३:०० बजेको समयमा मलेसियन एअरको उडान नं. **MH 114** द्वारा मलेसियाबाट काठमाडौं आगमन भएका राहदानी नं. **AE 4052096** बाहक बंगलादेशी नागरिक **MD KHALILUR RAHMAN** लाई शंका लागि यस त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थलको अन्तराष्ट्रिय उडानतर्फको आगमन प्रि-पेड ट्याक्सी काउन्टर अगाडि प्रहरी चेकिङ्ग एरियामा नियन्त्रणमा लिई चेकजाँच गर्दा केही फेला नपरेकोले निजहरुलाई नेपाल प्रहरी अस्पताल महाराजगञ्जमा लगि एक्सरे गर्दा मलद्वारमा सेतो बस्तु देखिएकोले आकस्मिक कक्ष नजिकै रहेको पुरुष शौचालयमा लगी दिशा गर्न लगाँउदा **SUISSE 100g 999.9** लेखिएको सुनको टुक्रा थान ३ र **100g FINE GOLD 999.9 Switzerland** लेखिएको सुनको टुक्रा थान ४(चार) ले हुन आउने ४००(चारसय) ग्राम सुनको मूल्य रु.१९,०३,६००।—(उन्नाईस लाख तीन हजार छ सय) बराबरको सुन लुकाई छिपाई भन्सार छली लिई आएको अवस्थामा फेला पारिएको हुँदा कानूनबमोजिम आवश्यक कारवाही हुन बरामद सुन सहित मानिसलाई यसै प्रतिवेदन साथ पेश गरेका छौं भन्ने समेत व्यहोराको महानगरिय प्रहरी विमानस्थल सुरक्षा कार्यालय, गौचरको प्र.ना.म.नि. गोविन्द प्रसाद निरौला समेतको मिति २०७२/११/०८ को प्रतिवेदन ।

३. महानगरिय प्रहरी विमानस्थल सुरक्षा कार्यालय, गौचरका प्र.ना.म.नी. गोविन्दप्रसाद निरौला समेतको प्रतिवेदन बमोजिम सुन समेत चोरी पैठारी भन्ने व्यहोराको उजुरीलाई भन्सार ऐन, २०६४ को दफा ४६ को उपदफा (३) बमोजिम आवश्यक कारवाहीको लागि मुद्दा दर्ता गर्ने र पक्राउ परेका प्रतिवादी **MD KHALILUR RAHMAN** को वयान तथा अन्य कानूनी कारवाही अगाडि बढाउने र प्रतिवेदन साथ दाखिल हुन आएको सुन समेत यस कार्यालयको मुद्दा शाखामा सुरक्षित साथ राख्नु भन्ने व्यहोरो मिति २०७२।११।०९ को शुरु कार्यालयबाट आदेश भएको ।

४. मिति २०७२/११/०७ गतेका दिन अं. २३:०० बजेको समयमा मलेसियएन एअरको उडान नं. **MH 114** द्वारा मलेसियाबाट काठमाण्डौ एअरपोर्ट आउँदा भन्सार क्षेत्र पार गरी बाहिर निस्कने क्रममा प्रहरी चेकिङ्ग एरियामा प्रहरीले मेटल फ्रि गराउदा पनि मेशिन बजेपछि के छ भनेर सोध्नु भयो । मैले सुरक्षाका लागि सुन चार टुक्रा (४०० ग्राम) सुन मलद्वार भित्र राखेको छु भनेपछि हस्पिटल लगि दिसा गराएर निकालेको र पछि मलाई यस कार्यालयमा दाखिल गर्न ल्याउनु भएको

हो । बंगलादेशबाट मलेसिया घुम्न जाँदा बचेको रकमबाट आफैल मलेसियाको बजारबाट किनेर ल्याएको सुन हो । सो सुन आफ्नो बंगलादेशको घरमा प्रयोग गर्न र आवश्यक परेको खण्डमा बंगलादेशको बजारमा विक्री गर्नको लागि ल्याएको सुन हो । नेपालको कानूनले विदेशीले सुन ल्याउन पाइदैन भन्ने थाहा थिएन । अन्जानमा गल्ती भयो तसर्थ सुन फिर्ता गरी बंगलादेश लैजान पाउँ । एकपटक भएकोले सजाय माफ गरी सजायबाट मुक्ति गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादीले शुरु कार्यालयमा गरेको वयान ।

५. पछि बुझ्दै जाँदा ठहरे बमोजिम प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम हुने गरी हाललाई प्रतिवेदनमा उल्लेख भए बमोजिम निज प्रतिवादी **MD KHALILUR RAHMAN** बाट बरामद भएको जम्मा खुद तौल ४०० ग्राम सुनको प्रतिवेदन मूल्य रु.१९,०३,६००।— बिगो कायम हुने प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादीबाट जम्मा रु. १९,२१,८५०।— नगद धरौटी माग गर्नु, माग बमोजिम धरौटी रकम दाखिला गरे तारिखमा र धरौटी रकम दाखिला नगरे थुनुवा पुर्जी दिई कारागार कार्यालय, जगन्नाथदेवल, काठमाडौंमा नियमानुसार सिदा खाना पाउने गरी दैनिक रु.५० दरले कट्टी हुने गरी प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम अधिकतम कैद भन्दा बढी नहुने गरी थुनामा राखी मुद्धाको अग्रिम कारबाही गर्नु भन्ने समेत व्यहोराको मिति २०७५/११/११ को थुनछेक आदेश ।

६. प्रस्तुत मुद्दासँग पेश हुन आएको बरामदी मुचुल्का, प्रतिवेदन र प्रतिवादीको बयानमा कही कतै पनि भन्सारमा आफूले ल्याएको सुन सहितको प्रज्ञापनपत्र वा भन्सार तिरेको निस्सा पेश गरेको नदेखिएकोले प्रतिवादी **MD KHALILUR RAHMAN** बाट बरामद भएको ४०० ग्राम सुन भन्सार ऐन २०६४ को दफा ३८ बमोजिम चोरी पैठारी ठहर्छ । सो ठर्हनाले वरामद भएको ४०० ग्राम सुन भन्सार ऐन, २०६४ को दफा ५७ को उपदफा (१) बमोजिम जफत हुन्छ। सोही उपदफा बमोजिम प्रतिवादी **MD KHALILUR RAHMAN** लाई निजबाट बरामद भएको ४०० ग्राम सुनको मोल रु.१९,०३,६००।— बमोजिम जरिवाना र सोही उपदफाको खण्ड (ख) बमोजिम तिन महिना कैद हुन्छ । प्रतिवेदकहरुले भन्सार नियमावली, २०६४ को नियम ४७ को उपनियम (१) को खण्ड (ख) बमोजिम पुरस्कार पाउने ठहर्छ भन्ने समेत व्यहोराको त्रिभुवन विमानस्थल भन्सार कार्यालयबाट भएको मिति २०७३/०१/३० को निर्णय ।

७. प्रस्तुत मुद्दामा पहिलो प्रतिवादीले आफ्नो निजि प्रयोजनको लागि ४०० ग्राम सुन मलेसियाबाट खरिद गरी आफ्नो देश बंगलादेश लान नपाउने भनी विभिन्न आशंका गरी गरेको फैसला मिलेन। दोश्रो जवरजस्ती ऐन कानूनको व्याख्या गरी भएको फैसलाको कानूनबमोजिम प्रतिवादीलाई पुनरावेदनको म्याद दिनै पर्ने कानूनी व्यवस्थाको वर्खिलाप गरियो र अन्तिम प्रतिवादीलाई मुलुकी ऐन दण्ड सजायको ३८ नं. विपरीत कैदी पूर्जी थमाइयो । जुन प्रतिदिन ५०/- रुपैयाँ जरिवाना वापत कट्टा गरी कति वर्ष जेल वस्ने हो । अधिकतम कैद ननाघ्ने भनेको कैदी पूर्जी जारी गर्नेले पनि नबुझेको कुरा कैदीबन्दीले कसरी बुझ्ने हो । अतः शुरु फैसला कानून विपरीत भएकोले

उल्टी गरी झुठा मुद्दाबाट सफाई दिई वरामद वस्तु फिर्ता पाउने गरी फैसला गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादी **MD KHALILUR RAHMAN** को पुनरावेदनपत्र।

ठहर खण्ड

८. नियमबमोजिम पेशी सुचीमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा शुरु मिसिल र पुनरावेदनपत्र सहितको मिसिल अध्ययन गरी प्रतिवादी तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विद्वान अधिवक्ता श्री मोहन बहादुर बन्जारा क्षेत्रीले प्रतिवादीलाई दिईएको कैदीपूर्जी वेरितको छ, के कति कैदमा वस्नु पर्ने हो खुल्दैन भनी वहस प्रस्तुत गर्नु भयो ।

९. यसमा पुनरावेदक/ प्रतिवादीले शुरु फैसला कानून विपरीत भएकोले उल्टी गरी झुठा मुद्दाबाट सफाई दिई वरामद वस्तु फिर्ता पाउने गरी फैसला गरी पाउँ भनी जिकीर लिएको भएता पनि मुद्दा शुरु कार्यालयबाट मिति २०७३।१।३० मा निर्णय भएको देखिन्छ भनी निज पुनरावेदको यस न्यायाधिकरण समक्ष मिति २०७५/०७/१२ मा पुनरावेदनपत्र दर्ता हुन आएको सन्दर्भमा प्रस्तुत पुनरावेदन कानूनको म्याद भित्र दर्ता हुन आएको छ, छैन ? र पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर बमोजिम निर्णय गर्नुपर्ने हो होईन ? भन्ने विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो ।

१०. सर्वप्रथम यी पुनरावेदकको पुनरावेदनपत्र कानूनको म्याद भित्र छ छैन भनी विचार गर्दा शुरु त्रिभुवन विमानस्थल भन्सार कार्यालयबाट यी पुनरावेदकलाई निजबाट वरामद भएको सुन जफत गरी सो सुनको विगो वरावरको रु.१९,०३,६००।— बमोजिम जरिवाना र तिन महिना कैद सजाय गर्ने गरी मिति २०७३/०१/३० मा निर्णय गरी निज पुनरावेदकलाई उक्त निर्णयमा उपर चित्त नबुझे भन्सार ऐन, २०६४ बमोजिम म्याद भित्र पुनरावेदन गर्नु जानु भनी निर्णय सुनिपाएको कागज गराएको मिसिलबाट देखिन आएको छ । सोही मिति २०७३/०१/३० मा नै प्रहरी हिरासतमा रहेको मिति २०७२/११/०७ देखि सिदा खाना खान पाउने पाउने गरी तीन महिना कैद र रु.१९,०३,६००/- जरिवाना नबुझाएमा जरिवाना वापत दैनिक रु.५०/- दरले कट्टी हुने गरी प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम अधिकतम कैद भन्दा बढी नहुने गरी नियमानुसार सिदा खाना पाउने गरी थुनामा राख्नु भनी थुनुवा पूर्जी दिनुको साथै उक्त व्यहोराको पत्र सोही मितिमा यी पुनरावेदकलाई पनि दिएको देखिन्छ । त्यसैगरी यी पुनरावेदकले मिति २०७३/१२/०९ मा म निवेदकको जरिवाना दाखिल गर्ने क्षमता नभएकोले सोको जानकारीको लागि भनी उल्लिखित शुरु फैसला अनुसार आफूलाई मिति २०७३/०१/३० मा कैद एवं जरिवाना भएको भन्दै निवेदन गरी उक्त निवेदन प्रमुख भन्सार प्रशासकको सचिवालयमा मिति २०७३/१२/२० द.नं. २३०८ मा दर्ता भएको मिसिल संलग्न कारागार कार्यालय काठमाण्डौको पत्रबाट देखिन आएको छ । उपरोक्त तथ्य शुरु मिसिलबाट देखिएकोमा पुनरावेदकले पुनरावेदनको म्याद नदिएकोले कारागार

मार्फत फैसलाको नक्कल माग गरी मिति २०७५/४/२४ मा प्राप्त गरी मुलुकी ऐन, अ.बं. ५९ नं. बमोजिम गुज्रेको म्याद थामी पुनरावेदन दर्ता गरेको देखिन्छ ।

११. भन्सार ऐन,२०६४ को दफा ६२ को उपदफा (१) मा दफा १३ बमोजिम निर्णय वा आदेशबाहेक यस ऐन बमोजिम भन्सार अधिकृत वा अन्य कर्मचारीले निर्धारण गरेको भन्सार महसुल वा भन्सार अधिकृतले दिएको दण्ड सजायको आदेश वा गरेको निर्णय ... उपर चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले त्यसरी भन्सार महसुल निर्धारण भएको वा दण्ड सजाय दिएको वा निर्णय भएको मितिले पैंतिस दिनभित्र राजस्व न्यायाधिकरण पुनरावेदन दिन सक्नेछ भनी कानूनी व्यवस्था गरेको पाइन्छ । यसरी उक्त ऐनमा पुनरावेदन गर्ने कार्यविधि सम्बन्धमा उल्लेख नगरे तापनि मुद्दा निर्णय हुँदाका अवस्थामा प्रचलित मुलुकी ऐनको पुनरावेदन गर्ने कार्यविधि सम्बन्धमा हेर्दा उक्त ऐनको अदालती बन्दोबस्तको १९५ नं.मा थुनिएको मानिसले आफू थुनिएको अड्डा मार्फत पुनरावेदन दिन सक्ने व्यवस्था गरेतापनि सो पुनरावेदन गर्ने म्यादको प्रारम्भ सोही ऐन सोही महलको १९३ नं. बमोजिम फैसला सुनिपाएको व्यहोराको कागज गरेको मितिबाट वा प्रतिवादी हाजिर नरहेको अवस्थामा जारी हुने म्याद तामेल भएको मितिबाट हुने र त्यसरी म्याद नै जारी नभएको अवस्थामा सोही महलको १९७ नं. बमोजिम प्रतिवादीले आफूलाई लागेको दण्ड सजाय तिरेको वा फैसलाको नक्कल लिएकोमा सो मध्ये जुन काम अघिल्ला मितिमा भए गरेको छ सोहि मितिले पुनरावेदनको म्याद कायम गर्नुपर्ने हुन्छ ।

१२. अब प्रस्तुत मुद्दाको तथ्य र उपरोक्त उल्लिखित कानून व्यवस्थाको सन्दर्भमा पुनरावेदकको पुनरावेदन म्याद भित्रको छ छैन भनी विचार गर्दा पुनरावेदकलाई निर्णय हुँदाका वखत नै निर्णय सुनिपाएको कागज गराएको, सोही निर्णय मितिमा नै थुनुवा पूर्जी दिनुको साथै सो व्यहोराको पत्र सोही मितिमा यी पुनरावेदकलाई पनि दिएको देखिन्छ । त्यसैगरी यी पुनरावेदकले मिति २०७३/१२/०९ मा म निवेदकको जरिवाना दाखिल गर्ने क्षमता नभएकोले सोको जानकारीको लागि भनी उल्लिखित शुरु फैसला अनुसार आफूलाई मिति २०७३/०१/३० मा कैद एवं जरिवाना भएको भन्दै निवेदन दिएको समेतका मिसिल संलग्न प्रमाण कागजबाट देखिंदा यी पुनरावेदक/प्रतिवादीलाई पुनरावेदनको म्याद नदिएकोले निजले कारागार मार्फत फैसलाको नक्कल माग गरी मिति २०७५/४/२४ मा प्राप्त गरी पुनरावेदन दर्ता गरेको भन्ने व्यहोरा विश्वनीय देखिन आएन । तसर्थ पुनरावेदनको म्याद नाघी दायर हुन आएको प्रस्तुत पुनरावेदनपत्रमा पुनरावेदकको जिकिरमा प्रवेश गरी इन्साफ गर्न मिलेन । प्रतिवादीको पुनरावेदनपत्र कायम रहन सक्ने अवस्थाको देखिएन ।

१३. तसर्थ, माथि विवेचित आधार एवं कारण समेतबाट त्रिभुवन विमानस्थल भन्सार कार्यालयबाट मिति २०७३/०१/३० मा पुनरावेदकलाई भन्सार ऐन, २०६४ को दफा ३८ बमोजिमको कसूर ठहर

गरी सजाय गर्ने गरी भएको निर्णय यी पुनरावेदक स्वंयले मिति २०७३/१२/०९ मा त्रिभुवन विमानस्थल भन्सार कार्यालय समक्ष निवेदन दिंदा नै उक्त फैसलाको जानकारी पाएको भन्ने पुष्टि हुँदा फैसलाको नक्कल मिति २०७५/०४/२४ मा मात्र प्राप्त भएको भनी सो मितिलाई थाहा पाएको मिति कायम गरी मिति २०७५/०७/१२ मा दर्ता गरेको प्रस्तुत पुनरावेदनपत्र म्याद नघाई दर्ता भएको देखिँदा खारेज हुने ठहर्छ । अरु तपसील बमोजिम गर्नू।

<u>तपसील</u>

प्रस्तुत फैसलाको जानकारी प्रतिवादीलाई निज थुनामा रहेको सम्बन्धित कारागार कार्यालय मार्फत दिनु १

सरोकारवाला पक्ष प्रस्तुत फैसलाको नक्कल माग गर्न आए नियमानुसार लाग्ने दस्तुर लिई नक्कल दिनु २

प्रस्तुत फैसलाको विद्युतिय प्रति अपलोड गरी यस मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु २

किशोर सिलवाल
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा हामीहरु सहमत छौं ।

डम्बर बहादुर कार्की
(लेखा सदस्य)

जीवन कुमार घिमिरे
(राजस्व सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुनेः-

टिपोट गर्नेः —श्री रबि न्यौपाने (शाखा अधिकृत)

इति सम्वत् २०७५ साल चैत्र महिना ११ गते रोज २ शुभम् ....